Մամուլի էֆեքտը ոչ-նուազ 300 դիւրաբեր վերելիով, անդեվի գէյմերի, Իտալիան-պոլսի ինչն կէջեր ագռէ 250, վէ ալթը պուլագը 125 զրշ. վէ թաչքալաբ ինչն բոլթ ափարա-ը սաթի ինչնաբ օլարագ, ոչ-նեվի գէյմերի սաղ ագռէ 250, վէ ալթը պուլագը սաթի 125 զրշ. օլմագագ սաբը։
Վէ պէհերնիւսխէսի 40-ը փարաբա սաթչլմագագ սաբը։

Մամանակի Էֆեմերա

ՄԻԻՆԱՏԻ

Իկանութը պէհեր սաթրը ինչին, պիրինճի սեֆհատա 3, իքինճի սեֆհատա 2, վէ իւչունճիւ վէ սոնրը սեֆհարատա 1-էր զրշ. ալընմագագ սաբը։
Մէկթուպ վէ սոնրէ, Պէյ-օղլունտա Տօղրու-խօրատա 467 նիւմէրալը խանէսէ Լէվանթ Հէրալտ թարպանէսինէ, Կարաքէօյ 3. Փանսեան խամինէ կէօնտերիլէճէք սաբը։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՒՉԻՆՃԻՒ ՍԷՆԷ — ١٢٨٥ ԲԼՄԱԶԱՆ ١٢ — 1868 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14 ՇԻՄԱԼԻԹԼԻՍԻ — ԱԼԱՖՐԱՆԳԱ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26 — ՆԻՄԷՐՕ 829

ԻՍԹԱՆԲՈԼ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 13.

ԽԱՐԻՃԻՆԷ

ԼԻԻԳՍԷՆՊՈՒՐԳ

Գու ճանիպտէն վարիա օրան խապէրլէր, էհալի իւզերինտէ եէնիտէն պիր հարէրէթ եսէրի պէեան իթմէքտէ տիրլէր։

Լիւքսէնպուրկ էհալիսինտէ էրէյիճէ գուվվէթի պիր ֆըրգա վար սրբ քի, հէր հարտէ Լիւքսէնպուրկու, Ֆրանսա մէմալիքինէ տախիլ իթմէք արզու սունտա պուլունմագտա սրբ։ պու ֆըրգա չիմ-ան թէքրարէն իշ կէօրմէյէ հազրլանմագտա սրբ քի, պունլարդն գուվվէթի եէնի նիզամնամէ մուճիպինճէ ինթիխապ օլունճագ մէպուսլարդն (երեսփոխան) էքսէրիյէթի քէնտի թարաֆլարդնտա պուլուպ եախօտ պուլմամալարը իլէ էօլչիւլմիւշ սաերլանճագ սրբ։

1867 ահտնամէսի իլէ, Լիւքսէնպուրկ պի թարաֆ պիր մէմալիք իլան խանլիքտէն սօնրա, պու իլք տէֆա սրբ քի, ումումի պիր ինթիխապ վագը օլանճագ սրբ։ Իշպու ինթիխապտա էքսէրիյէթ Ֆրանսա իլէ պիրլէշմէք արզուսունտա պուլունան Ֆըրգատա գալը իսէ, պու Ֆըրգա, 1867 ահտնամէսինէ բիայէրէ իտէճէք մի սրբ։

Իշթէ պիր մուհիմմ մատտէ տահա։

Ֆրանսանդն, էր եա կիճ Լիւքսէնպուրկա մալիք օլմագլըգ արզուսունտա պուլունմուշ օլտուղու շիւբհէսիզ սրբ։

Իմտի պու եէնի ինթիխապլար իւզերինէ, Ֆրանսանդն նէ տէրէճէտէ կիզլի պիր թէեսիր իճրա իտէճէյի իւզերինէտէ շիւբհէ իթմէք, բէքտէ ճայիզ սաերլամագ։

Գունուն արգասընտան, պիթթապի շու աթիտէքի իքի սիւալ մէյտանա չը-գար։ Եանի,

Մէզքիւր ինթիխապտա, էքսէրիյէթ Ֆրանսա թարաֆկիրէրինտէ գալտրգտա, վէ Ֆրանսա իլէ պիրլէշմէքլիք հագգընտա պիւյիւք պիր մէյլեեաթ զուհուրա կէլտիքտէ, ումումի գուրա իլէ բէյ պէեան իթմէքլիք մէպտէսինէ թարաֆկիր պուլունան իմբէրաթօր Նարօլէօն, քէնտի էլինէ տիւշիւրտիկիւ ավը, պօշսալը վիրէճէք մի սրբ։

Շաեէտ իշէր, իմբէրաթօրու միւշարիէյէհին արզուսունտա մութապլըգ պիր հալ քէսպ իթտիքտէ, Բրուսիա, Լիւքսէնպուրկուն Ֆրանսա իլէ պիրլէշմէսինէ քաշէ օլապիլէճէք մի սրբ։

Բէսմի պիր մալիմաթա նէզարէն, իթալեանդն Թիրօլ թարաֆընտա կէչէնլէրտէ սու պասմըշ օլմասընտան հուսուլէ կէլէն խասարաթ, 2,121,171 ֆիօրինէ պալիգ օլմուշ սուբ։

— Ֆրանսա վէ Իթալեա տէվլէթլէրի պէնինտէ ագտ օլունան եէնի պիր ահտնամէ մուճիպինճէ, պու այդն 15-ինէն պէտ իլէ, Ֆրանսատան Իթալեահա կէչէն իքի եօլճուլարդն բասարօրթլարը մուայէնէ իտիլմէսի լազվ օլունմուշ սուբ։

ՏԱԽԻԼԻՃԵԼԷ

ԹԻՐՔԻԱ ՎԷ ԵՈՒՆԱՆ

Թիւրքիա վէ Եունան պէյնինտէ վուգու պուրան գաթի մուամէլէ, վէ պու սեպեպտէն նաշի ոլուելի մուտագգամանդն, մնատէնին հիւսնիւ թէտվիեէսինէ տա-յիր օրան ճահա ուիգտամարը, պիր թա-գըմ բօլեթիգտաճա հիյլէքսարլըգլարա ար-թըգ պիր նէթիճէ վերէճէքլէր տիր տէյի իթիմատ լայէմէլիյիմ։

Գու եօյլէ պիր մատտէ տիր քի, ին-կիլթէրրա պիգարարագ էգ պիթթարաֆ-լըգ իւզրէ անը թահթը թէֆիէք քիւրէ ալմարը սրբ։

Պիզգաթ քէնարիմիզ տախի, տէօրթ սէնէտէն պէրու, Տէվլէթի-ալիեէնին հիւքմիւ թահթընտա պուլունան խրիս-թիեանլարդն մուհագգագ մաթլուպաթ-լարընը թատահուպ իյլէտիք, Ֆագաթ իքի սէնէտէն պէրու պաշդա եօլտա պիր մատտէ, ամմէնին նազար ու սիգգաթը-նը ճէլգ իթմիշ տիր։

Մէկերչի, էճնէպի պիր միլէթին պիւ-յիւքլիք արզուսու եախօտ էճնէպի պիր հիւքմարդն հրրս ու թամարընտան իլերու կէլմիշ օլարագ, Թիւրքիա իմբէ-բաթօրլուղու իւզերինէ իճրա իտիլէն պիր թագրմ հիւճումարա, եիւզ վէր-մէմիզ, թէշվիգ իթմէմիզ, վէ գարշըլըգ ճէզա չէքմէքլիքտէն ազատէ գրլընճա-ղընա թէէմինաթ կէօսթէրմէմիզ միւ-սասպէտլը պիր շէյ սաերլապիլը ը մի։

Մէկերչի, Էվլօբանդն սուլհ ու սա-լահը պագը գալմասընա էզճան ու տիլ շալըշմագլըգ թասասեան, վէ Պապը-ալի իլէ իսի պիր իւնսիյէթտէ պուլունան տէվլէթլէրին մալիմաթը քեամիլսի վէ խարիճի գօմիթէլէր մարիֆէթի իլէ սի-լահլանարբրմիշ վէ գայրբրմիշ օլան պիր թագրմ թէհլիքէլի ատէմէրին, շու եա պու թարաֆտա խասարաթը մուճիպ օլմալարընը մէն իթմէք իչին, Տէվլէթի ալիեէյի տայիմա սիլահը օրտուլար սագ-լամաեա մէճպուր իտէրէք, անդն վարի-տաթը չիւրիմէսինէ միւսաատ իթմէք-լիք ճայիզ մի տիր։

Իշթէ պու խուսուստա, եունան հիւ-քիմէթինին աչըգտան աչըգա Տէվլէթի ալիեէյէ գարշը խասիմանէ հարէքէթտէ պուլունմասընա, շիմտիեէ տէկին միւ-սաատ իտիլտի։

Եունան հիւքիմէթի, իսթէտիյի կի-պի, Տէվլէթի-ալիյէ մէմալիքինտէ պու-լունան պիր իհթիյալա մուավէնէթ իթ-մէյէ սէրդէսթ տիր։ Ֆագաթ Պապը-ալի տախի, Եունանա գարշը իսթէտիյի կիպի թէտաբիրի շէմիտէյէ թէշէպպիւս իս-լէմէյէ սէրպէսթ տիր։

Պէօյլէ պիր հալտէ, Տէվլէթի-ալիեէ-նին, Եունանա գարշը իլանը հարպ իթ-մէքլիեէ, օրտուսունու Եունան մէմալի-քինէ սօգմաեա, վէ Ամթինաեը զապթ ի-տէրէք, իճապ իտէն թազմինաթը էլտէ իտէնէ գատար, Եունան բայիթախթընը քէնտի զապթը թահթընտա սագլամա-եա հագդը օլմալը սրբ։

Իշթէ հուդուդու միլլին մաթլուպ իյլէտիյի խուսուս տախ պու տուբ, վէ Էվլօբա տէվլէթլէրի, իչէ տաշա միւտա-խէլէ իթմէմէլի տիրլէր։

Վագտա, մէյտանտա, Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, վէ Ռուսիա տէվլէթլէրինդն, Եունան իւզերինտէ պուլունան հիմա-եէթլէրի վար սրբ, վէ Եունանդընար տա-խի պունա կիւվենմիշէր սրբ։

Ֆագաթ պու հիմաեէթի, այնի տէվ-լէթլէրին իւզերինէ գարշըլըգ պիր վա-զիֆէ դօյմուշ տուբ, եանի, քէնտի հի-մաեէլերի թահթընա ալարագլարը հիւ-քիմէթի, ներգամընտա պիր հարէքէթ-տէ պուլունմամա մէճպուրիյէթի։

Եունանդընարդն բօլեթիգտասը, Տէվ-լէթի-ալիեէնի ասլա լահաթ պրագրամագ, վէ սօնու կէլմէգ հիւճումլարա դարշը դօյմասը իչին, անը տայիմա պիւյիւք մա-սարիֆէր ալթընտա սագլանարագ վա-բիտաթընը չիւրիթմէքլիքտէն իպարէթ տիր։

Վէ Տէվլէթի-ալիյէ պու հալէրէ պիր նէթիճէ վերմէյէ գալդըջագ մը։ Օլ վա-գրթ Եունանդընար, համի տէվլէթլէրին իւզերինէ վարարագ, Էվլօբանդն պիգիմ-աթալարընը իհսան իյլէտիքի մուգաատ-էս խթիգլայիէթ, Օսմանդընար թարա-ֆընտան պիւյիւք մուխթարաեա իլգա օլմագտա սրբ տէյի եայկարա գօբարրբ-լար։

Հէփսինտէն զիեատ Ինկիլթէրրա վէ Ֆրանսա տէվլէթլէրի պու խուսուստա իյի մի լահաղա իթմէքլի տիրլէր։

Օսմանդը օրտուսունու Եունանը չեյ-նէմէսի իւզերինէ, տիւշունմէք տախի արթիյէ պիր շէյ տիր։ անճագ, իքի սէնէտէն պէրու Եունան հիւքիմէ-թի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն օ-եունլարա վէ ֆիթնէքեարլըգլարա, ար-ըրա մի [illegible] պունու մաթլուպ իթմէքլիյէտէ մու-հագգագ սեպեպլէրիմիզ վար սրբ։

1854 սէնէսինտէ տախի Եունան հիւ-քիմէթի թարաֆընտան, Ռուսիա իմ-բէրաթօրունա խայրը սուրէթտէ պիր թարիգէ թէշէպպիւս խտիրտի։ Ֆագաթ Բիրէյէ, պիր մըգտար Ինկիլիզ վէ Ֆրան-սըզ ասաքիրի չըգարըրմասը, մէզքիւր հարէքէթի մէն իթմէքլիյէ քիֆայէթ ի-տէպիլտի։

Պու տէֆա տախի այնի վէճհ իւզրէ պիր մըգտար Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ ասա-քիրի կէօնտերիլտիքտէ, մէզքիւր 1854 սէնէսինտէ օլտուղունան տահա զիեա-տէ գօյայըգլա, իշ պիթթէր։

Էօյլէ մէմուլ խտրիզ քի, տիւէլի մուազզամա, պու խուսուստա շիւբհէլի պիր լեսան գուլլանմաեաճագ սրբ։

Ֆեաֆֆէսի էնթէրէսսօլար, շիմտիյէ տէկին տէվամ իթմէքտէ օլան թէրէտ-տիւտ, պիգարարլըգ, վէ հիյլէքեարլըգ հալինէ պիր նէթիճէ վերիլմէսինի մաթ-լուպ իտէրլէր։

Տէվլէթի-ալիյէ թէպասարընդն քեաֆ-ֆէսի տախի, իսլամ վէ Խրիսթիեան, պիյիւք օրտուլար սագլանմասը իչին ա-ղըր վերկիլէր թահթընալիգա օլունմուշ-լար սրբ։ քէզալիք տէվլէթի մէզքիւրէ-նին մալիյէճէ իթիպարը, վէ Էվլօբատա պուլունան խայրճէ քիմսէլէր տախի պու հալին ապրբլրգընը չէքմէքտէ տիրլէր։

Բահթլըգ վէ էմնիյէթ թէքրարէն վէ քեամիլէն հուսուլէ կէթիրիլմէսինէ, իշլէրին սրբատընա կիրէճէյի եօգ տուբ։

Գու խուսուստա մուվաֆֆագրյէթ կէօրիլմէսի, Եունանդընարդն հագգընտա տախի ազ խայրը օլմագ։ Ֆագաթ պու ուֆագ գըրբալ լըգդն է հալիսի, վահի իս-տատալար խասեալը իլէ ուզաշմագտան ի-սէ, Շարգտա սայիլլէրինէ պիր նիւմունէ օլաճագ իսի պիր խատրէյէ մալիք օլմագ-լըգա, վէ տահա ալէտ պիր թարիգէ սիւրիւք իթմէքլիյէտտէ մէյտան կէօրիւն-մէմէքտէ տիր։

(Թարգմանեաց Խ.)

Տէվլէթի-ալիյէ։

Պիր Մոնդո-թիւրք թարաֆընտան Թարմըզ զազէթասընա չու վէճհ իլէ եա-զըլմըշ տիր։

Էֆէնտի։

Լօրտ Սթէնլիին, Տէվլէթի-ալիյէ մա-ալիյէսի հագգընտա նակէհան խպրազ խ-լէտիկի միւթալաաթը, մէմուլին զայրի սուրէթտէ հէր քէսին նազարը տիգգա-թընը ճէլգ իթմիշ օլտուղունան, մէ-սէլէի մէզքիւրէնին էլվէմմ օլան պազը խուսուսյալրընդն հագգը վէճհ իւզրէ պէեանընը լազմէտէն ատտ իտէրիմ։

1։ Թիւրքիանդն խարիճտէն ալտրը-խթիգրազլարը թէտավիւլտէ պուլու-նան եէքիւնիւ 37 միլեօն Ինկիլիզ լիրասը օլուպ, պունլարդն 4,500,000 լիրասընտան զիեատէսի զաթէն էօտէնմիշ, վէ կէրիտէ 32,500,000 լիրա պագը գալմըշ սրբ։ Տախիլի պօրճու, եանի %-տէ 5 Ֆայիզէ օլան էսհամը ումումիյէ 36 միլեօն լիրաեա պալիգ տիր։

Մէզքիւր ըէսիւլմալ վէրիլէն Ֆա-յրզ հէման 3,650,000 լիրա վէ 1,130,000 լիրա տախի ըէսիւլմալինէ էօտէտիկի հալ-տէ, սէնէվի վերկիսի ճէման 4,780 000 լիրաեա պալիգ օլուր։

Պունտանտա պաշգա, եագընտա Փա-բիստէ ագտ օլունան պիր խսթիգրազ վար սրբ քի, 4–5 սէնէ զարֆընտա ըէսէլմա-լի քեամիլէն էօտէնէճէք տիր։ Պիրտէ սէհիմէ բապթ օլունմամըշ օլան պօրճ վար իսէտ, էսկի վագրթտա օլանտան ըէք ազ պիր շէյ տիր։

2։ 1853տէ, հէնուզ Էվլօբատան խ-թիգրազ օլունմազտան, Թիւրքիանդն վարիտաթը անճագ 11,000,000 լիրա հի-սապ օլունուր իտի։

1868–69 սէնէսի պիւտճէսինտէ հիւ-քիմէթին վարիտաթը 17 միլեօն թախ-մին օլունմուշ սուբ։

Հէնուզ պիր սէնէ էվվէլ, մէզքիւր պիւտճէ թէրթիպ օլունմուշ վէ վարի-տաթընդն պէզայէթ տէրէճէ թէզաեիւտ պուլմուշ օլտուղու թէվաթուրէն սէօյ-լէնմիշ տիր։ Պազը էեալէթլէրտէ եիւզ-տէ 80 ֆազլա կէօրիլմիշ տիր։ Պու սէնէնին վարիտաթընը ագալի 18 միլեօն հիսապ իտէպիլիրիզ։

1869–70 սէնէսի պիւտճէսի եագընտա նէշր օլունաճագ սրբ։ չիւնքի, սէ-նէի մալիյէ 69 մարտ աերընտան 70 մարտ աերընա գատար պաշլար։ Վէ պիւտճէ ա-լէսսէվիյէ նէշր օլունտուղու թարիխտէն իշ այէվվել թէրթիպ օլունուր։ Օլ վա-գրթ տահա զիեատէ մալիմաթ ալա-պիլիրիզ։

3։ Լաքին պու ճիւմլէ իլէ, Թիւր-քիանդն վարիտաթը, տիւեունթա մախ-սուս օլան վերկիլերդն եէքիւնինէ նիս-պէթէն ըէք չօգ զիեատէ օլտուղու հալ-տէ։ Ինկիլթէրրատա ագտ օլունան իլք խ-թիգրազտան պէրու թէզայեիւտ պուլ-մուշ, վէ հիւքիմէթի Սէնիյէ, 1853տէն զիեատէ 1868տէ սաղ վարիտաթա մալիք տիր։

Լօրտ Բալմէրսթընդն տայիմա թիւրքիա-եը, Էվլօբանդն էն զիեատ թէգատիւմ-իւզսէ պուլունան տէվլէթլէրտէն պիրիսի մագամընտա նագշ ու պէեան իթմիշ տիր։ Լօրտ Ըսսը վէ լորտ Քլարէնտան էքսէր-տէֆտա այնի էֆքարը իսպրազ իյէմիշլէր վէ իհթիմալաեն օլտուղու կիպի, լորտ Սթէնլի կիպի սրֆատը միլեեիյի մու-

հաքէմէ իսէպիլիր զաթլար տրբլար։

Ա.յնի վարիսաթլարդն թէզանիւ պուլմասը, լօրա Մթէնկի իլէ, լօրա Բալմէրսթէն վէ քէնտի հէմ էֆքեարլարընդն Թիւրքիա հագդընտա իսլէտիքլէրի էֆքեարդն գանդնսի ասդրա օլտուղունու աշիքար կէօսթէրիր։

Շու սան 10 վէ եսխօտա 12 սէնէ զարֆընտա օլան թիճարէթին մուխթէլիֆ տէֆթէրլէրինի մուայէնէ իթտիկիմիզատ, թիւ ճճարլարդն տախի, վարիսաթլար կիրլի թէզայիւտ պուլմադտա օլտուղուն կէօրիւրիզ։

4։ Բրուսիատան մատտա, Թիւրքիա տրը էվրօբանդն քիւֆֆէյի մուազզամ տէվլէթլէրինտէն ազ պօրճու օլան հիւքիմէթ։ Հիւքիմէթի Օէնիյէնին սէհիմէ բարթ օլունմուշ տիւեունաթը, 70 միլիօն լիրատան էքսիք իքէն, իթալեանընքի 220 միլիօն, վէ Ավթրիանընքի իսէ, 260 միլիօն տրը։ Թիւրքիա, սէնէվի կէրէք ֆայիզ վէ կէրէք բէսիւլմալի իշին վարիսաթընդն եիւզտէ 27սինի սարֆ իտէր։ Ինկիլիզ իսէ, քէնտի վարիսաթընդան եիւզտէ 40տան ղիեատէսինի սարֆ իտէր։ Վէ Թիւրքիանդն տիւեունաթ վէրկիսի եիւքիւնինին տէօրթտէ պիր բայր, այնի պօրճուն ըէս էլ մալիէ էօտէնմէսինէ գուլանըլը։

Պու հալէը էվվէլ էմիրտէ Թիւրքիանդն սէլվէթի ճէսիմէսինի վէ սանիէն պօրճուն թէսիյէսի հագդընտա օլան գուարէթի ագիմէսինի իսպաթ իտէրէր։ Պու ճիմէ իլէ, Գանտիա մուհարէպէսի իշին օլունան մէսարիֆ 3 միլիօն լիրատան էքսիք օլմամըշ տրը։ Վէ իշթէ պու սէպէպտէն, փարիսատէ եէնի պիր խթիդրազ տահա խոիմիշ տիր։

Խթանպօլտա միսրիֆլէյին հիւքմ իթմէքտէ օլտուղունու ինքիար իտէմէդիզ, լաքին ինուն տախի եավաշ եավաշ էօնիւ ալընմագտա տրը։ Ինկիլթէրրատա ադտ օլունան խթիդրազաթը մուխթէլիֆէնին ֆայիզէրի, հալընը պիրիսի [illegible] հասատ, թէմամը թէմամընա էօտէնմիշ տիր։ Հէր նէ գատար ըէհին կէօսթէրիլէն քեաֆֆէյի վարիսաթլար, անճագ 1854ին եիւզտէ 6 ֆայիզի վէ 1865ին եիւզտէ 6 ֆայիզի ագտ օլունան խթիդրազլար միւ սթէսնա օլարագ, մալիէ խազինէսինէ կիրմէքտէ տիրլէր։

Պէնճէ պէն, իսի մալիւմաթըմ օլաբրագ, Թիւրքիա հագդընտա սէօյլէյէպիլիրիմ (զանն իտէրիմ քի, լօրա Մթէնկի Թիւրքիա հագդընտա իսի մալիւմաթը եօգ տուր) վէ Թիւրքիանդն տէյիլ կէրի կէրի իլա իլէրի իլէրի կիթմէքտէ օլան պիր տէվլէթ օլտուղուն կէօսթէրէպիլիրիմ։ Իմոի կէրէք պալէատէքի բագամլար վէ կէրէք պիզզաթ իթտիկիմ թէճրիւպէմ, Թիւրքիանդն իլերլէմէքտէ օլտուղունու աշիքնար կէօսթէրիրլէր։

ԷՆՕՍԻՈ ՄԱՏՏԷՍԻ

ՇԻՐԱ

Տիւն տէյիլ էվվէլքի կիւն Իթալիան նամ վաբօր իլէ, Լէվանթ Հէրալտրն ալտրդը գեկտեմբեր 21 Թարիխի պիր մէքթուպա նէզարէն, Շիրատա ահվալը հապրէճէ պիւյիւք պիր թէպէտուրատ վուգու պուլմամըշ տրը։ Գարատա էհալինին սթէշն կիթիւքճէ քէսպի շեուտէթ իթմէքտէ օլուպ, վէ սէնիզճէ իսէ ապլօգատա թագվիյէթ վերիլմէքտէ տիր։ Հօպարթի բաշտա եէնիտէն իմատա կիթմիշ օլմազին, շիմտի մայէթինտէ օն պիր գրթա թէքնէ պուլունմագտա տրը։ Վէ պունդարատան իքիսի զորհը օլուպ, վէ էքսէրի տախի զորհսըզ, Ֆագաթ իրի Ֆրրգաթօնդարատան միրէթթէպ տիր։ Իրի թէքնէլէր իմատարընա եէթիշմէքտէն սօնրա, Օսմանը ամիրալը էմրի թէարրուզ, հանի տիւ շէնին իւզերինէ հիւճում իթմէքլիք ուսուլի իգթիզասընճա տօնանմասընը տիզմիշ, վէ հէրչիպատատ պատ Էնօսիսի թութմագլըզը նիյէթ իթմիշ տիր։ Վէ Ֆօրպէն նամ Ֆրանսըզ պէյլեանի ամիրալը վասրթասըյլա, պիր կիւն էվվէլ նօմարդա, չու ատթիտէքի մէքթուպու թագտիմ իյլէմէյ տիր։

«Ամիրալ Ֆրրգաթօնու Թիւրքիանդն

Շիրա լիմանընտա, դեկտ. 20. 1868

Մօնսիէօ, — Պէն Թալիմատթըմ մուճիպինճէ, հիւքիմէթի մահէրիյէտէն էնօսիսին թէսլիմինի իսթէյէճէկիմ. մէզքիւր թէքնէ եա զարդ իսթիմէլի տիր, վէ եախօտա մուհաքէմէսինէ պագիրընճատա զատտար, հարէքէթ ու մուամէլէ իստէմէզ պիր հալէ վագ իսթիրէրէք սագլանըլմալը տրը։

Էկէր պու խուսուսունի իճրասընա միւգթէտիր իսէնիզ, սուլհուն իպգասընա զայրէթ իսթինիզ, եօգսա մուամէլէյի շէտիտէյի էլէ ալմագլըզա պօրճու օլաճաղըմ։

Իշթիտիկիմէ կէօրէ, այնի գումբանեատա այնա օլտուղու հարտէ, Քրքրէթ նամ պիր վարօր տահա վար իմիշ, վէ բիւր սիրահ պիր հարտէ պուլունմագտա իմիշ։ Շէօյլէ քի տէրտենտէ 8 գրթա թօր վար իմիշ, էկէր տահիհ իսէ, անը տախի գօյլամատա չալըշմագլըզա մէճմուր օլաճաղըմ։ Լաքին Ալլահ վէրսինտէ պու մալիւմաթ եանլըշ չըգսըն։

Պու խուսուստա միւքիթի պիր ճէվապ ալմտարդըմ թագտիրտէ, կէրէք էհալիյէ վէ կէրէք Նունան Ֆրրգաթօնու գարիսանընտա պէնիմ Նիյէթիմին, քիմսէյէ պիր Ֆէնալըդ եարմագ օլմանըզդ, իլլա, նասրլ քի պիլիրսինիզ, անճագ Լինօսիսի թութմագտան իգտարէթ պուլունտուղունու պիլտիրմէնիզի ըէճա իտէրիմ։

ՕԿԸՍԹ ՀՕՊԱՐԹ

ամիրալը սանի։»

Ֆօրպէն գօմանտանը թարաֆընտան Հօպարթի բաշտա եագրան մէքթուպ։

«Ֆօրպէն, Շիրա դեկտ. 20.

Մօնսիէօ ամիրալ.

Թարաֆընդզատան վէրիլէն իմթարատը պու կիւն Մ. Նօմարդա թէպլեդ իմտանէ [illegible] վարը լէֆֆէն թարաֆընդզա կէօնտէրմէքլէ իմթիթասատ իստէրիմ. Զանն իմթիմամ քի պէօյլէ պիր հալտէ, մէզքիւր Էնօսիսին Բիրէատա կէօնտէրիմէսի գէրէքնատա բույրիրսա կէօսթէրմէնիզտէ, թէֆթէրրիսատը հագդընտա պիր կիւճլիք գուհուրատա կէլսին։

Ումարըմ քի, ատր իւ հատ իյէտիկիմ էմրի թէվատութ Ֆայիտէտէն խալի գալմատաճագ տրը։

Ֆօրպէն Ֆրրգաթօնու գարիմանը.

(իմզա) Ա. Մայեէր.»

Իշթէ Քիգլատէս Նօմարդը թարաֆընտան Ֆօրպէն գօմանտանընա վէրիլէն ճէվապն սուրէթի։

«Շիրա 20 դեկտ. 1868.

Մօնսիէօ գօմանտան.

Օսմանը ամիրալը սանիսի թարաֆընտան, պու կիւն սիզ պիր իսթաբ վէրիրմիշ օլտուղուն տույտուրմ, նասրլ քի անդն պիր սուրէթինի տախի պանա կէօնտէրմէյէ հիմմէթ իյլէմիշ իսթինիզ։ Իմոի զաթը ալինիզ պէեան իտէրիմ քի, հիւքիմէթիմ թարաֆընտան հիչ պիր թաբիմանթըմ պուլունմատըզընտան, օլ պապտէ իքի կիւն միւհիմ վէրիրմէսիտէ, զանն իտէրիմ քի հագդանիյէթին իգթիզասընտան տրը։ գիկրա, լազըմ կէլէն ճէվապը ալմագ վէ վերմէք իշին, վագրէթ լազըմ տրը։ Ֆագաթ, տօսթանէ տէր իւ հտէ իյլէմիշ օլտուղունուզ շու թէվասուսթ հէնիկամընտա, էկէր օլ հալտէ մուամէլէյի շէտիտէյ միւրաճատաթ օլունմաճագ տրը միւրահազասընտա պուլունուր իսէնիզ, պէեան իտէրիմ քի, օլ վագրթ պիր թիւն մէսուլյէթի քէնտի իւզերիմէ ալարագ, վէ Լինօսիսի, Հէլլաս նամ վաբօր Ֆրրգաթօնունա թէսլիմ իտէրէք, Բիրէատա կէօնտէրմէքլիյի տէր իւհտէ իստէրիմ։

Քրքրէթ նամ վաբօրուն մէսէլէսինէ կէլենտիքտէ, գումրանեատա վէրիրմիշ օլան իմթիեազ մուճիպինճէ, տէրուենտէ աէօրթ թօր թաշրմագլըզա մէզունիքէն, անճագ իւչ գրթա թօր պուլունմագտա տրը։

Կ. Բ. Ցրադօրուլօ.

Դիգլատէս մէմուրու։»

Լէվանթա պիր Ինկիլիզ տօսթու թարաֆընտան, Ամէրիկատան եագրըլըգընա նէզարէն, օրատա հէր քէս մութլաղ գավղա օլաճագ տրը իթիգատընտա իմիշ։

Մէրգումմ մուխթարը Նունանլըլարընդն պու հարէքէթ վէ պու իթիգատընը, «Ալլահ քիշինին մալինի ալմազտան էվվէլ ագլընը ալըր» տարպը մէսէլէսինէ պէնզէթմիքտէն սօնրա, էկէր մէրգումանընն պու կիրիշ վէ պու հարէքէթլէրի, մէզքիւր տարպը մէսէլէ մուվաֆֆագ սուրէթտէ տէյիլ իսէ, պունլարընդն իւզերինտէ կէօրիւնէն քէնտի պաշլարընա Թիւրքիա իլէ գավղա իթմէքլիքէ տէլիլէյինէ, կիզլիտէն պիր դայրէթ վիրէն օլմասը լազըմ կէլիր տէմիշ տիր։

Մէրգումուն գավլինճէ, դրալ հազրէթլէրի հէր հալտէ իքի գրլրճ արասընտա գալաճագ տրը, եա էհալի էֆքեարը տալղալարընդն էօնիւնէ տիւշէրէք սիւրիւքլէնէճէք տիր, վէ եախօտա Օթթօն դրրալ կիսի մէզքիւր տալղալար իլէ թախթընտան եօգարը գալորրրլարագ աշաղը տիւշէճէք տիր։

Ամէրիկատաքի Ամէրիգա սէֆիրի Մ. Թիւդրմէն, Ամէրիգատան, Նունան սուլարընտա պուլունսուն իշին, թէլկրաֆ չէքէրէք, իքի դրթա ֆրրգաթօն խթէմիշ տիր։

Նէօրիւնիւշ նէզարէն գրրալ քէնտի սանտալիյէսինտէն աշաղը ալընարընտա, եէրինէ պիլ վէքալէ ամճաար բրէնա Բիէր ճէնապէրինին օթուրթատուրմամը նիյէթի մուգալրրը իմիշ։

[illegible] ճուտէսինի 100 պէն նէֆէրէ իպղալ իթմէք նիյէթինտէ իմիշ. լաքին օլ գատար ատատ պուլապիմէքտէ Նունանիսթան իշին գօլայ պիր շէյ տէյիլ տիր։

— Քէզալիք Լէվանթատա օգունատուղունա, եանի տիւն ախշամ գագէթա պասրմագատա իքէն ալընան պիր թէլէգրաֆա կէօրէ, Ֆօրպէն գօմանտանը քէնտի թէվասութու սէմրէսինէ նայիլ օլապիմիշ տիր։ Շէօյլէ քի, Հօպարթի բաշանընն, Նունան հիւքիմէթինէն պաշգա պիր շէյ մաթլուպ իթմէյիպ, Ֆագաթ Լինօսիս իլէ Գրէթ վարօրլարընդն սիրահլարը ալընմասըյլա իքիթիֆա իթմէքլիկէ բուրլի մուվաֆֆագատ կէօսթէրմիշ տիր։

Գիգլատէս մէմուրու, մէզքիւր եէնի թէքլիֆին իճրասընտան էվվէլ, պիր քէրրէ քէնտի տէվլէթինէ քէյֆիյէթի պիլտիրմէքլիք արզու սունատա պուլունտուղունու պէեան իթմիշ, վէ գրալ հագրէթլէրինէ պիզզաթ վուգուի հալի իֆատտէ իյլէսին իշին խատէթէն պիր մէմուր կէօնտէրմիշ, վէ Ֆօրպէն գօմանտանը տախի պիրլիքտէ կիթմիշ տիր։

Հօպարթի բաշտա պունուն իւզէրինէ, վուգուի հալէ միհնթազը օլմագ իւզրէ քէնտի մուամէլէսինի թէէխիր իյլէմիշ տիր։

— Հասան պէյ (Սրէյլի) վագասը հագդընտա Շամ վալիսի թարաֆընտան թէրթիպ օլունան մագպաթա կէչէն ճիմա իրթէսի Պապը—ալէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր։ Մէրգում Հասան պէյէն տավասը, Զապթիյէ միւշիրի հուզուրունտա պագրլաճաղընտան, Բամազան օլտուղու միւնասէպէթիյլէ, մէրգումուն խթինթադը, բաշայի միւշարիլէյհ հագրէթլէրինին գօնաղընտա վագը օլաճագ տրը։ Խուսուսա մէզպուրտա մէտոսալէրի օլտուղու թէօհմէթիյլէ ախզ ու կիրիֆթ օլունան Մ. Բօմէր վէ Մ. Գանֆիլա նաման Ամէրիգալըլար Կալիուպ վաբօրու իլէ Պէյրութտան կէօնտէրիլմիշլէր իսի։ Լաքին զօրզուլուր քի, մէզքիւր վաբօրուն գազազէտէ օլտուղունտա զարդ օլմուշ օլաճաղը։

— Սէօյլէնտիկինէ կէօրէ, Լօնտրանդն կէօմրիւկիւնտէ օլտուղու կիպի Խթանպօլ կէօմրիւկիւ նազարէթի, Գալաթատա պիր մահէլլտէ ֆիեատթը իւզերինէ ուզլաշըլմատան մալլերտէն, բուսումաթա պէտէլ, այնէն ալընան էմթասալարը հէր կիւն սաթմատա չըգարաճագ տրը։

Իրէեէ տայիր էմթէալար, խուրտէվաթ վէ սայիրէ այրը այրը կիւնէրտէ ֆիւրուխթ օլունաճագ տրը. պու կիւնա միւզաեէտէլէր, ըէվաճ պուլտուղու հալտէ, իլէրուտէ կէօմրիւք նազարէթի հագդընտա ֆայիտէտէն խալի սվմաեաճաղը իհթիմալտէն կէօրիւլմէքտէ տիր։

— Իզմիրտէն Լէվանթա եագրըլան պիր մէքթուպա նէզարէն, Իզմիր սանճաղընտա 30 պէն նուֆուս գատար Նունանլըլարդ իտտատասընտա կէզէն պուլունտուղունտան վէ պունլարտան պաղըլարը էլինտէ պիւյիւք թիւճճարլըգ օլտուղունտան, մութլաղ սուրէթտէ թարտա խոխլատիքէրինտէ, մէմլէքէթին թիւճճարլըգընա պիւյիւք սէքթէ կէլէճէկի կիպի, սայիր նիյէ թիւճճարլարտա տախի պիւյիւք քէտէր օլաճագ տրը, չիւնքի ալաճագլարը վէրէճէքլէրի վար տրը. վէ պէօյլէ պիր արատտա, հէր գանղխսինտէն փարա խթէնիլէ, «պէն կիթմէէ մէճպուրում. ճէվապը-նը վիրէճէկի չիւրհէպզ տիր։

Իզմիր բօսթախանէսինտէն տախի թէչէքքի խոխմիշ տիր, չէօյլէ քի պիրիսի կիսիպ փարիսէն կէլէն Լիպէրթէ տամ ղազէթալարը խթէտիկինտէ, սօպա եագմատա գուլլանտըգլարը ճէվապը ալընմըշ տրը.

— Մու գատատէ մ Բու մանիա ու մուրուեաֆիանազըլարը իտէն, վէ շիմտի իսէ սալթանաթը սէնիյէ նէզանինտէ Ռուսիա-Ֆուատան ատճէնթօսու նատապ օլունան, բրէնա Տէմէթր Մթուրցա պու չարչէմպիհ կիւնինի վարնա թարիգիյէ Տէր-սէատէթ միւվասէլէթ իթմիշ տիր։

— Բիվայիթ նէզարէն, պու կիւնլերտէ հարիգզէտէ օլան, տէվլէթլու Ֆուատա բաշա հագրէթլէրինին գօնաղը Մահմէտ խազինէսի ճանիպինտէն միւ ճէտատէն ինչա խոխլճէք տիր։ Մէզքիւր հաբիգտէն գու հուրա կէլէն խասարաթ 15 պէն Օսմանը լիրա հիսապ օլունուր։ Զանն օլունատուղունա կէօրէ, գօնաղըն տէրուենինտէ իշլէյէն պագը ամէլէնին տիպգաթսըզլըղընտան մէզքիւր աֆէթ գու հուր իթմիշ տիր։

— Սատատէթլու Սէրվէր էֆէնտի հագրէթլէրի, բէնիշէ մագիհ կիւնիւ խակէնտէ բիմէյէ ազիմէթ իյլէմիշ տիր։ Նասրլ քի մալիւմ տիր, միւ շարիէյէհ հագրէթլէրի, Մրսրը Խարիվիյէթի իլէ Սիւէյշ գանալը գու մրանեատ արատընտա մուարագատա պուլունտան մէսէլէլերին հալու Թէսվիյէսի իշին Թէշքիլ օլունան գօմիսիօնատա հագզը պուլունաճագ տրը։ Մէզքիւր գօմիսիօնատա Ֆրանսըզ հիւքիմէթի թարաֆընտան Մ. Բուժատ վէքիլ կէօնտէրիլմիշ տիր։ Միւշարիէյհին Տէր-սէատէթ օլան մէմուրիյէթի, մուվագգաթէն, Շուբրայի ատվէթինու մուրուեաֆիա տայիրէսի ազասընտան Բէուֆ պէյէ իհալէ գըլընմըշ տրը։

— Իքի կիւնէն պէրու շուեու պուլան պիր թէվաթուրա, վէ Տէր-սէատէթ տէ տագ օլունան զազէթարատան պիրիսինտէ եազըլարընա կէօրէ, Թիւրքիա վէ Ազէ միսթան հուտուտարը իւզերինտէ սէրսէրի կէզինմէքտէ օլան ճէլալի նամ խայմէնիշինէրին (վանանարնակ) քէսիր իւլ նուֆուս պիր գազիլէսի, Պաղատատ վիլայէթինէ տօլմուշլար վէ պոզը

խասարաթը մուճիպ օլմուշլար իմիշ։

Պու միւնասէպէթլէ Պապը սէրասքէրի իլէ Պաղտատա վալիսի տէվլէթլու Թագէորին բաշա հագրէթլերի միւանէսինտէ թէլէկրաֆլա պիր մուխապերաթ վագը օլմուշ իմիշ։ Մէզքիւր խայմէնիշլեն գապիւլէլէր, զաթէն պիր գաչ այ մուգատէմ Պաեէզիա Ճիվարլարընա պէօյլէ պիր եաղմաեա թէշէպպիւս իթմիշլէր իմիշ։

—Պու կիւնլէրտէ բօսթա հագգընտա իքի եէրտէն պիզէ տախի շէքէ այէթ կէլմիշտիր։ շէօյլէ քի Ս. տանտաեա զաղէթալարը մզ կիթմէմիշ, վէ Իզմիտէ տախի կիւնիւնտէ կիթմէտիկի կէօրիւլմիւշ իսէտէ, հէնուզ սէպէպինի թահզրզ իտէմէմիշիզ տիր։

— Դեկտեմբեր 2/14 տա շէքիլէն Միլան շէհրի իսթիգրազընըն էն չօղ գազանան նիւմէրօլարը սրը։ 619, 2325, 6516, 6897, 7001։

Պու պապտէ զիեատէ մալ իւմաթ ալմագ իսթէեէնլէրին, Գալաթատա Մ. Ճանէթօեա միւրաճաաթ իթմէլէրի։

ԹԻԼԷԳՐԱՖԻՃԷ

Մանչեսթէր մախսուս Ռեվէրֆ։

(Ճէան Ռիւնը։)

Լոնդրա 24 դեկ։

Պու կիւն Թայմզ զազէթասը, պիր գոնֆէրանս ագտ իտիլմէսի զըմնընտա Ռուսիա Թարաֆընտան օլունան թէքլիֆ իզէրինէ եազըլը պիր պահսընտա, գոնֆէրանս թէշքիլինին Ֆրանսա հիւքիւմէթի թարաֆընտան զապուլ օլունմուշ օլմուզունու պիլտիրմիշ տիր։

Մէզքիւր զազէթա իւմիա իտէր քի, Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթլէրի խուսուսէթլէրին էօնիւնիւ ալապիլէճէքլէր տիր։

Վիեննա 22 դեկտ։

Պիր գոնֆէրանս թէշքիլի պապընտա Ռուսիանըն թէլէլիֆի, Ավսթրիա հիւքիւմէթի թարաֆընտան թահսին օլունմուշ տուր։

Փարիզ 24 դեկտ։

Սրանեանըն մուվագգաթ հիւքիւմէթի թարաֆընտան ֆէվգէլատէ էլչի մագամընտա կէօնտէրիլմիշ օլան Մարդի տ'Օրզաթա քէնտի իթիմատնամէսինի թագտիմ իթմէք իչին, տիւնքի կիւն հուզուրի իմբէրաթօրիյէ չըգրպ, միւշարիէյհ հազրէթլէրի իլէ մախֆիճէ գոնուշմուշլար տրը։

Փարիզ 23 դեկտ։

Պիր ֆէրմանը իմբէրաթօրի նէշրը օլունուպ, ումում գամարանըն յունվար 12 տէ աչըլաճաղըն պիլտիրիլմիշ տիր։

Իսանան էլչիսի, Մ. Ռանկապի վէ Բօրթուգալ էլչիսի, տ' Ավիլա քէնտի իթիմատնամէլէրինի իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ թագտիմ իլլէմիշլէր տիր։

Փարիզ 23 դեկտ։

Գոնսթիթիւսիոնէլ նամ զազէթա, դեկտ. 9 թարիխլի Մ. Տէլիեանինին նոթասընը չէտիտ սուրէթտէ գրիթիգա իթմէքտէ տիր։

Լոնդրա 22 դեկտ։

Պապահքի զազէթասը 1865տէ Փարիստէ ագտ օլունան թէլէկրաֆճա ահտնամէյի միլէլէտէ իտխալ իտիլէն թատիլաթ պէնտինի, քի 1868 յուլիս 21տէ Վիեննատա իմզալանմըշ տրը, նէշր իթմէքտէ տիրլեր։

Փարիզ 22 դեկտ։

Լոնդրատան Մոնիթէօրէ իրսալ գըլընան պիր մէքթուպ, Մ. տը Լավալէթ վէ լորտ Գլարէնտընըն մէմուրիյէթէ կէչմէլերինին, Շարգտա զուհուրիտէն մուտրազա իլէ այնի վագըթտա վուգու

ԳԱՂՏՆԻՔ ԲԱՐԻԶԻ

ՀԷՔՄԵԼ ·

ԷՕՓԷՆ ՍԻԻ

Թարգմանեաց Մ · Մոմոբեան ·

ՀԱՏՈՐ Ա ·

Տէտէեան տպարանը՝ Հայոց՝ կըրնանք ըսել այսօր ին օգտուէտ տպարանն է ։

Գրագէտը պէտք ունի տպագրիչին, տպագրիչը պէտք ունի՝ գրքածախին, գրքածախը պէտք ունի դրամագլխին. — բայց ի՞նչ է գրքածախին դրամագլուխը, ստո՞կ — Երբէք քանզի եթէ Ռօչիլտ այսօր իր բոլոր հարստութեամբը՝ Հայոց գրքածախութիւնը յանձն առնէ՝ քանի մը տարիէն սնանկութիւնը իր դիրքը կը պարզէր գրատան մէջ, — դրամագլուխը կենդանի է հոն ուր եւ որ կայ, քանի՞ մարդ կայ այսօր Հայոց մէջ գիրք առնող՝ հարկաւ այնչափ գիրք գնող պիտի ըլլայ, — գիրքն այն կառնէ, որ գիտէ ընթերցանութիւն ինչ ըսել է. բայց գիրքն այն կը ծախէ՝ որ գիտէ իր ընթերցողին ճաշակը ։

Ուստի չըզարմանանք որ՝ մեր մէջ գրքածախութիւնը լաւ վիճակի մէջ չէ ։

Գրքածախը միջնորդ մ'է գրագէտին եւ ընթերցողին ։

Ուստի երբ այս երկու ծայրերը ամուլ են՝ հարկաւ միջնորդը հոգեվարք է ։

Այս անոր համար կրսենք Տէտէեան տպարանին համար առաջին որ՝ գիտէ ազգին ճաշակը եւ ըստ այնմ իր դրամագլուխը կը գործածէ. որով մէկ կողմէն ընթերցանութեան տարածուելուն եւ միւս կողմէն հեղինակներուն քաջալերը կըկարդայ ։

Այսօր Տէտէեան տպարանը առաջին է՝ անոր համար՝ որ իր քով ամիսփած է՝ ազգին՝ իրենց տաղանդովը եւ ճարտար գրչովը ծանօթ եղած երկու անձեր ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ եւ ՉԵԼԻՆԿԻՐԵԱՆ ։

Բայց լսենք անգամ մը թէ Տէտէեանին ցաւն ի՞նչէ ։

Թող ինքը խօսի քանի մը խօսք իբրեւ հրատարակիչ ։

« ՉԿԱՑ լուսաւորեալ կամ լուսաւորելու շարժող ազգ մը որ Իօժէն Սիւի այս երեւելի վիպասանութիւնը թարգմանած եւ զանազան տպագրութեամբ 'ի լոյս ընծայած չըլլայ ։

Մեր ազգը, որ կ'ըսկսի ընթերցասիրութեան հակիլ, եթէ ոչ լուսաւորեալ ազգաց համընթաց, ինչո՞ւ գոնէ անոնց հետեւող չըլլայ, ինչո՞ւ զըրկուած ըլլայ այս բարեմասնութենէն, քանի որ շարժող մասուլ, գոլծող ձեռներ ու խորհող մտքեր ունինք ։

Եւ քանի որ մեր ազգը այս հանգամանքներէն զուրկ չէ, ի՞նչ բան արգելք կ'ըլլայ մեր քայլերուն, եւ ի՞նչ բան կը պակսի մեր նպատակին հասնելու ։ — Գրասիրական ընկերութիւններ։

Ինչո՞ւ այնպիսի ընկերութիւններ չունենայինք՝, որոնց նպատակն ըլլար միայն ազգային ընթերցանութիւնը տարածել, գրագէտները, թարգմանիչները վարձատրել, քաջալերել, եւ անոնց աշխատութիւնները 'ի լոյս ընծայել ։

Քանի քանի ընկերութիւններ հաստատուած են մեր ազգին մէջ եւ կը հաստատուին ամէն օր, եւ բաւական դրամագլուխ ալ կը գոյացընեն, բայց անոնք ամենքն ալ զանազան կէտերը ունին. այս նպատակաւ ընկերութիւն մը հաստատուած չէ ցարդ ։

Եւ քանի որ այս տեսակ ընկերութիւններ չկան, անկարելի է աւելի մեծ քայլեր յուսալ, այլ միշտ միեւնոյն ընթացքով եւ միշտ միեւնոյն յուսահատական քայլով պիտի քալենք ։

Գրագէտ մը հեղինակութիւն մը կը յօրինէ, թարգմանիչ մը թարգմանութիւն մը կ'ընէ, բայց քաջալերութիւն մը չտեսնելով կը վհատի, գործը մէկ կողմ կը նետէ, եւ ուրիշ զբաղման կը հետեւի ։

Հրատարակիչ մը՝ առանց արտաքին քաջալերութիւն մը դտնելու՝ որչափ եւ ազգասիրաբար զոհողութիւններ ընէ, որչափ եւ գրագէտներն ու թարգմանիչները քաջալերէ, մասնաւոր անձ մ'է, իւր զոհողութիւնները մինչեւ սահմանեալ կէտ մը կը տարածին, չկրնար ընկերութեան մը տեսնելու գործը տեսնել, մանաւանդ երբ իւր մուտքը ելքին չհամապատասխաներ ։

Նպատակ ազգին զոհողութիւն ընելը իմացնել չէ, այլ առաջարկել որ գտնէ երեւելի քաղաքաց մէջ Գրասիրական ընկերութիւններ հաստատուին, որով ընթերցանութիւնը ազգերնուս մէջ տարածուի եւ ազգային փոխանակ սընոտի զուարճութիւններով իրենց ժամանակը եւ սակը կորսընցնելու՝ ընթերցանութեան մէջ իրենց զուարճութիւնը գտնեն ։

Այսու ամենայնիւ ես չպիտի կամիմ, եթէ այն ընկերութիւնները հաստատուին կամ ոչ, ազգին օգտին համար զոհողութիւններ ընել, սկսածս մի եւ նոյն եռանդով շարունակել, եւ ուրիշ կարեւոր եւ օգտաւէտ հրատարակութիւններ ընծայել ազգիս 'ի ծառայութիւն ընթերցանութեան եւ յօգուտ Հայրենեաց ։

Իօժէն Սիւի այս երեւելի վիպասանութիւնը ութ հատորէ պիտի բաղկանայ եւ հետզհետէ հատոր առ հատոր պիտի հրատարակուի։ Այրդէն առաջին հատորը 'ի լոյս ընծայեցաւ եւ ամէն Հայ գրասիրաց քով ծախու դրուած է ։

Բաժանորդութիւն կանխիկ վճարելի ։ 90 դրշ ·

Բաժանորդութիւն Միզէրապլրի բաժանորդաց համար 80 դրշ ·

Իւրաքանչիւր հատորը 15 ·

Բաժանորդութեան տեղերն են միայն Իզմիր Տէտէեանց դրատունը եւ Յարգոյ Պ · Գր · Չիլինկիրեանին դրատունը · Կ · Պոլիս Տէտէեանց վաճառատունը, Գումրու խան, թիւ 11 եւ Մոսիս օրագրոյ յարգոյ խմբագրին դրատունը ։

Վիպասանութեան բաժանորդ եղողը եթէ Միզէրապլրի ալ բաժանորդ ըլլալ ուզէ՝ 125 դրշ · պիտի վճարէ փոխանակ 150ի ։

ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳԻՐ ՇՈՒԲԱԹԱԹԵՐԹ

Մինչդեռ Պոլիս՝ իր հայ քաղաքական լրագրաց նոր արտօնութիւն դժուարաւ ստանալուն վրայ կը ցաւէր, ահա ըզմիւռնիա այս ցաւը կը մեղմացնէ ԻՐԱՒՈՒՆՔ անուն քաղաքական նոր շաբաթաթերթ մը դուրս տալով. խմբագրութեամբ Սարգիս էֆէնտի Միրզայի ։

Որոյ տարեկան գինն է 6 արծաթ մէճիտ ։

Կը յուսանք որ՝ արգոյ ազգայինք գիտնալով որ՝ Հայ քաղաքական թերթ մը շատ սուղ է բարոյապէս՝ կը քաջալերեն ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ, եւ իրաւունք կունենան պահանջել անկից որ՝ իր դիրքը ժողովրդականութեան մէջ կենդանի պահէ ։

Իրաւունքին թերթերը առ այժմ մեզ ղրկուած ըլլալով կը հրաւիրենք մեր գրատուներ անոնք որ բաժանորդ գրուիլ կուզեն ։

ՄՈՒԱՄՄԱ

(Հանելուկ)

Ալլահ տիչ կէօրմէգ, խմբէրաթօրար բէջ ազ տէֆա կէօրէ պիւիւրէր, վէ պաեազը խալք իսէ հէր կիւն վէ հէր սաաթ կէօրմէքտէ տիր ։

Ցիւնքի մուամմա էէլէ չէէրէ իսի ։

ԻԼԱՆԱԹ

Պէյ-օղլունտա Թարրա-պաչը Ճատ. սինան 68 նիւմէրօ իլէ մաղազամ մէյմանէներն վիւլք վէ կէապիկի Աղամաճը օղլու Տօղրամաճը Սարգիս ապա Թարաֆրնան Փիրուխթ օղլունտաբ, Մեճմուսի Հաֆտանս դաղէթարներն 1868 նոյ. 28 թարիխի, վէ 204 նիւմէրօյու նիւսխէսինին իրանաթը սրբասընտա կէօրիւրմիւշ իսէ տէ, մէրգում Սարգիսին սու կէտիքէն, եարնրպ էլի պէչ ադէտ հիսսէ վէ միւլքտէն տարի ԴՐՔՔ հիսէսի օրուպ, գուսուրու գէյրսէ մու հարրէր քիմէ անէլէրին · եանի,

17½ ադէտ Քայրգը Լափայէլին ·

27½ » Գրէգ գարընտաշը Թէրէզինա գասընին ·

10 » Պէյ-օղլունտա Ս · Երրորդութիւն Էլմէնի քիլիսէսինին ·

10 » Մի թէվէֆանին գրէգ գարընտաշը, վէ Տօղրամաճը Գէորգ զէվճէսի Գայիանէ գասընին սրտուղու ճիհէթիյէ, մէգքիւր մէյմանէսի, մէրգում Սարգիս սաթմանա միւգթէտիր օրմասրդը պէյանի իլէ, իչպու իլանըմըզը զաղէթայի միւթէպէրիմիզէ աէրճ իլէ մէնի նէյազ օլունուր ։

ԹԷՆՊԷԼԷՔ

Մէգքիւր խիմոտ օլան բիսալէ պաղչաթարբրլրադ · կէրեք քէթաճրլարտա, վէ ալէլուսուս Իսթանպօլտա Սիւմպիւլ իւ խան ալթընտա Գաֆֆաֆեանրոյ սիւքքանընտա, վէ դազէթա սաթճրլարրմըզ եանընտա 5 էր դուրուշա սաթրլմագտա տրը ։

ՏՕԳԹՕՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Տօղթօր Գալուստեան Էվվէլքի խանէսինի թէրք իլէ, եւնէ Պէյ-օղլուտա, Ինկիլիզ սէրաեր գարուսունտան աշաղը կիտիլիր իքէն, մէղքիւր սէրաերն տիվարը գարը սրբասընտա, Համալպաշը սօգաղընտա վագը 68 նիւմէրօյու խանէյէ նազլ իլէմիշ տիր ։

Վ · ԾԱՆՆԻՆԻՆ

Եղանը տիւքքեանը վէ եղայի միւթէնէվվիյէ մախզէնի · Քէօրրիւ պաշընտա Ի·հիթապրն գարշըսընտա Ն · 7 վէ 8 իլէ միւրագգամ · վէ եղանը տիւքքեանը Պէյ-օղլունտա Աղամամսինտէ Ն · 67 իլէ միւրագգամ ·

Մէգքիւր եղանը տիւքքեանլարը վէ եղայի միւթէնէվվիյէ մախզէնի, սէրտինտէ պուլունան եղանլարրն խասլարդա, թէմիզլիյի վէ իսթրաաթճա տիգգաթ վէ չարուգլուղլարա, վէ ֆիհթլարրն էհվէնիյէթի ճիհէթի իլէ քէսպի չէօհրէթ իթմիշ տիր ։

Վէյենա, Փարիս վէ Լընտրանրն էն մէշհուր ֆապրիգալարընտան քիմեէվի չիյլէր վէ եղալար ։

Եվրօբանրն քեաֆֆէյի բունարլարընտան զաեէթ թազէ մատէն սուլարը ։

Հազմ իթմէք վէ սայիրէ իչ ին գուրպէյէլէր, (բաթ բէքթօրալ) ։

Քօլոնիալ դումբանեաարրն, Մէնրէ վէ սայիրէ ֆապրիգալարընտան չօգօլտթա ։

Ասլ Նօրվէճիա ՊԱԼԸԳ ԵԱՂԸՍԸ, Քէթէր Մօլլերին եաքտրդը օլուպ, վէ քեաֆֆէյի պալլէդ եաղլարընտան իյի օլտուգու հալտէ, 1867 Փարիս սերգիի ումումիմինտէ միւքեաֆֆաթա նայիլ օլմուշ տուր ։

Լաստիքտէն եաստրդ, շիրինկա, սարզք, քէչի մէմէսի վէ սայիրէ ։

Նէֆիս բամտալար, լավանտալար, էսղլար, վէ սայիրէ ։

Ղաեէթ տիգգաթլը եաբրլմիշ, գրնագրնալը Պօրտօ, Պուրկսնեը վէ Մալակա շարապլարը ։

Ղաեէթ ազ մէսարիֆ իլէ հեր սաաթ պուզ եաբմագ իչին մաքինա վէ հեր սաաթ հազըր պուզ ։

Թապիպլէր իչին զաեէթ թազէ աշ ։

ԷՆՎԱՑԻ ՉԷՇԻՏ

Ասբլ Պօրտօ, Պուրկսնեը, Շամբանեա, Մալակա, Ըէնօ, Մաճար վէ սայիրէ շարապլարը շէնչ իլէ ։

Պոյէղլ, Մէտոր, Էսկի Մօնֆէրրան, Մաբոն, վէ սայիրէ շարապլարը վարիլ վէ շէնչ իլէ սաթըլըր · Զէրէգ իչին նէֆիս սուֆրա շարապլարը տաբի վար տրը ։

Ըէնատինկատ Հընթելի Բալէբրրն մէշհուր ֆապրիգասընտան օլարագ Ինկիլիզ բէքսիմիթլէրի ։

Պուղլարրն քեաֆֆէսի զաեէթ ուճուզ ֆիաթլա սաթըլմագտա տրը ։

Մ · Ծանննինին, մէղքիւր մաղազալարտան պաշգա Իսթանպօլուն հիչ պիր թարաֆրնտա մաղազասը վէ պաշգա հիչ պիր քիմսէ իլէ շէրիքլիկի եօք տուր ։ 47

ԷՐՄԷՆԻ ՖԱՄԻԼԵԱԼԱՐ ԻՉԻՆ ՂԱՑԷԹ ՄԻԵՀԻՄՄ ՊԻՐ ԵԼԱՆ

Դբբլարա ամբոտոս կէճէլ կէ-նէֆէ-ղէլ-ղէ-յէ-ի ազբ մեէրնէպ ։

Իսկիւտարտա եէնի մահէլլէսի, Ֆրանսրզ վէ Էրմէնի լիսանլարը տէրս վէրիլմէք իւզրէ, այբլան եէնի մէքթէպին իտարէսի թարաֆրնտան, Էրմէնի ֆամիլեալարրնա իլան օլունուր քի, պուլակա շարապլարը ։

Ղաեէթ ազ մէսարիֆ իլէ հեր սաաթ պուզ եաբմագ իչին մաքինա վէ հեր սաաթ հազըր պուզ ։

Թապիպլէր իչին զաեէթ թազէ աշ ։

ԷՆՎԱՑԻ ՉԷՇԻՏ

Ասբլ Պօրտօ, Պուրկսնեը, Շամբանեա, Մալակա, Ըէնօ, Մաճար վէ սայիրէ շարապլարը շէնչ իլէ ։

Պոյէղլ, Մէտոր, Էսկի Մօնֆէրրան, Մաբոն, վէ սայիրէ շարապլարը վարիլ վէ շէնչ իլէ սաթըլըր · Զէրէգ իչին նէֆիս սուֆրա շարապլարը տաբի վար տրը ։

Ըէնատինկատ Հընթելի Բալէբրրն մէշհուր ֆապրիգասընտան օլարագ Ինկիլիզ բէքսիմիթլէրի ։

Պուղլարրն քեաֆֆէսի զաեէթ ուճուզ ֆիաթլա սաթըլմագտա տրը ։

Մ · Ծանննինին, մէղքիւր մաղազալարտան պաշգա Իսթանպօլուն հիչ պիր թարաֆրնտա մաղազասը վէ պաշգա հիչ պիր քիմսէ իլէ շէրիքլիկի եօք տուր ։ 47

ԷՐՄԷՆԻ ՖԱՄԻԼԵԱԼԱՐ ԻՉԻՆ ՂԱՑԷԹ ՄԻԵՀԻՄՄ ՊԻՐ ԵԼԱՆ

Դբբլարա ամբոտոս կէճէլ կէ-նէֆէ-ղէլ-ղէ-յէ-ի ազբ մեէրնէպ ։

Իսկիւտարտա եէնի մահէլլէսի, Ֆրանսրզ վէ Էրմէնի լիսանլարը տէրս վէրիլմէք իւզրէ, այբլան եէնի մէքթէպին իտարէսի թարաֆրնտան, Էրմէնի ֆամիլեալարրնա իլան օլունուր քի, պուլակա շարապլարը շէնչ իլէ ։

Ղաեէթ ազ մէսարիֆ իլէ հեր սաաթ պուզ եաբմագ իչին մաքինա վէ հեր սաաթ հազըր պուզ ։

Թապիպլէր իչին զաեէթ թազէ աշ ։

ԷՆՎԱՑԻ ՉԷՇԻՏ

Ասբլ Պօրտօ, Պուրկսնեը, Շամբանեա, Մալակա, Ըէնօ, Մաճար վէ սայիրէ շարապլարը շէնչ իլէ ։

Պոյէղլ, Մէտոր, Էսկի Մօնֆէրրան, Մաբոն, վէ սայիրէ շարապլարը վարիլ վէ շէնչ իլէ սաթըլըր · Զէրէգ իչին նէֆիս սուֆրա շարապլարը տաբի վար տրը ։

Ըէնատինկատ Հընթելի Բալէբրրն մէշհուր ֆապրիգասընտան օլարագ Ինկիլիզ բէքսիմիթլէրի ։

Պուղլարրն քեաֆֆէսի զաեէթ ուճուզ ֆիաթլա սաթըլմագտա տրը ։

Մ · Ծանննինին, մէղքիւր մաղազալարտան պաշգա Իսթանպօլուն հիչ պիր թարաֆրնտա մաղազասը վէ պաշգա հիչ պիր քիմսէ իլէ շէրիքլիկի եօք տուր ։ 47

ՄԷՃՄՈՒԱՑԻ ԳԱՎԱՌԻՆԻ

ՏԷՎԼԷԹԻ ԱԼԻԵՑԷ

Տէվլէթի-ալիյէնին քեաֆֆէյի մէրիւլ իճրա օլան գանունլարրնը տէրճ իյլէմէքտէ օլան Տիւոֆոբ Նամ քիթապ, վէ վիլայէթ գանունանամէսի, Օսմանլըճատան Էրմէնիճէ հրամֆաթա նագլ իլէ, վէ պազանլարյմասը միւշքիլ օլան լուղէթ վէ ճիմէլէրէրն աչգ մանէասը վէրիլէրէք, ճիւղ պէ ճիւղ կիւվէճէ թապու նէշր գելընմագտա, վէ պէհեր ճիւղիալթմըշար փարաեա սաթըլմագտա տրը ։

Մէղքիւր ճիւղ էրտէն չիմիյէ գասար 14 ճիւղ չըգմըշ տրը · վէ միւշթերի եաղըլանլարրն, իսթէտիքլերի մահէլլէ կէօնտէրիլմէքտէ տիր ։

Մէղքիւր քիթապրն օգունմարընտան հատտէն զիեասէ մէնֆասի հասրլ օլաճաղընա չեբեհ նսգ տուր · պիտա եէ իչինտէ պուլունան հեր սաաթ, ճաբի օլան գասվանին ու նիղամաթը մէվզուաեր պիլտիկի թագարիրտ, հագգընը մուհասիպէսինի գէրեկ օղ արզաստրլար վէ ճիթէտապիր պիր չօղ արզաստրլար վէ ճիթէտապիր պիր չօղ արզաստրլարս վէ բրօթէսթօ վէ մուրբ վէ սէքսէսթրօ վէ բրօթէսթօ վէ մուգավէլէ վէ ստի սէնէալէր վէ թէղքեորէ, վէ մահէլլէ իլմ ու խաղիլէրի վէ սայիր հեր տիւրլու մաղուսաթ վէ մուհարրեբաթ, հաբրլա սեֆիրնէէ Նուհ կէպի տէօրթ եիւզ գատար միւսվէբտէէ շամիլ վէ տիբրընտա մէվգբինտէ գուլլանըլմագ իւզրէ, թէբաքիպ լաթիֆ վէ էտէպիաթէ ապիր արազի, ֆարսի վէ թիւրքի պէյիթլէր վէ թիւրքճէ մանէալերի տաբի ալթընա եաղըլարաբ սայէի մուվաֆֆաղիյէթվէյէ ճենապը միւլիքանէտ պու քերրէ թաղ օլունան նիւզ լեթ իւլ միւնշաաթ նամ ինշա, տահաֆ չարշըսընտա գավաֆլար ասգարանա ճենրտ մէգարէնին ամէ. լիթի եէթաթ Ռիֆաթ էֆէնտիին 16 նիւմէրօյու տիւքքեանընտա, վէ Սուլթան Պաեազիտտէ քեազբանը Լուճա բաշալը Հաճի Մուսթաֆա աղանը, վէ Մահմուտ բաշատա բուլ վէ վարագայի սահիհէ սաթըլան տիւքքեանլարտա օն եէտիլեր դուրուշա սաթըլմագտա տրը ։

ՍԱՀԻՊ ՂԱՋԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց · ՓԱՆՈՍՍԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԵՆԷՆՏԷ

ԳԷՑ ՕՂԼՈՒՆՏԱ ՏՕՂՐՈՒ ՆՕԼՏԱ, ՏՕՐԹՕՐԱՅ ԱՊՅՈՒԼԼԱՂ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ԳԱՐՇԸՍԸՆՏԱ ՆԻՈՏԷՐՕ 467 ·